

Наталія Е. Красностанова

Одеський політехнічний національний університет, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2151-3633>

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ПІД ВПЛИВОМ НОВИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

У статті досліджено трансформацію стратегій управління сталим розвитком під впливом нових безпекових викликів та обґрунтовано напрями їх удосконалення з урахуванням вимог стійкості, адаптивності й кризової резильєнтності. Встановлено, що взаємозалежність геополітичних, економічних, енергетичних, кліматичних, технологічних і соціально-гуманітарних ризиків змінює концептуальні засади стратегічного управління та потребує інтеграції безпекової складової до системи забезпечення сталого розвитку. Запропоновано авторську систематизацію безпекових викликів, яка об'єднує шість груп загроз відповідно до їх походження та характеру впливу на процеси стратегічного управління сталим розвитком. Доведено, що визначальним чинником трансформації стратегій є не окремі ризики, а їх комплексна взаємодія, яка формує новий рівень стратегічної невизначеності. Розроблено авторську модель трансформації стратегій управління сталим розвитком, що охоплює сім ключових компонентів стратегічного процесу, зокрема стратегічні цілі, логіку планування, управління ризиками, ресурсне забезпечення, інформаційно-аналітичну підтримку, систему оцінювання результативності та очікувані результати реалізації стратегій. Обґрунтовано, що стратегічне управління трансформується від моделі досягнення збалансованого розвитку до моделі забезпечення безпечного, стійкого та адаптивного розвитку, здатного функціонувати в умовах комплексних кризових впливів. Запропоновано концептуальну модель удосконалення стратегій управління сталим розвитком, яка включає сім взаємопов'язаних пріоритетних напрямів: адаптивне стратегічне планування, інтегроване управління ризиками, розвиток кризової резильєнтності, цифровізацію стратегічного управління, забезпечення ресурсної стійкості, інституційну інтеграцію та трансформацію системи стратегічного моніторингу. Визначено, що взаємодія зазначених напрямів забезпечує перехід від реактивного реагування на окремі кризи до проактивного стратегічного управління, орієнтованого на довгострокову життєздатність соціально-економічних систем. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих моделей під час розроблення та оновлення стратегій сталого розвитку на державному, регіональному та організаційному рівнях.

Ключові слова: управління сталим розвитком, трансформація стратегій, безпекові виклики, національна безпека, парадигма безпеки, адаптивне управління, стратегічне планування, глобальні загрози.